

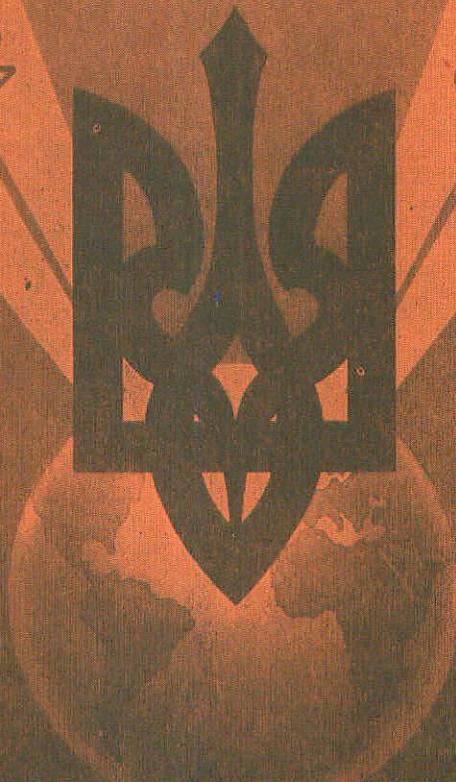
ВІСНИК

ОРГАН

ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ
чотирьох свобод
УКРАЇНИ

СВОБОДА
НАРОДАМ

СВОБОДА
людині!

ВИДАЄ
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

P.O. BOX 304 ST.D
NEW YORK 3, N.Y.

ВІСНИК

ОРГАН

ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

(ООЧСУ)

ЗМІСТ

1) Що далі?	ст. 1	7) КиєвуЛ. Г. ст. 13
2) До Передплатників, Читачів і При-		8) Поступ і мода в літературіГ. В. ст. 15
хильників "Вісника"	ст. 3	9) Боротьба Народів АБН-у на рід-
3) На другий день післяД. Д. ст. 4		них землях з Московсько-больше-
4) Загальні Збори СУМА	ст. 7	вицьким імперіалізмомЕ. П. ст. 18
5) Звернення до всієї Української Мо-		10) В Червневі Роковинио. Д. С. ст. 23
лоді Америки	ст. 9	11) Вшанування Річниці Червневих Ро-
6) Новоприбулі вояки УПА розпові-		ковинст. 24
даютьЕ. Л. ст. 10		12) Оголошення

в и д а е

P. O. Box 304, Cooper Sta.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

NEW YORK 3, N. Y.

ВІСНИК

Що далі?

Американський психольог Карль Менінгер, в своїй книжці "Ди Юмен Майнд" говорить, що люди, аби забути якийсь прикрай випадок, часто викидають зо своєї голови усе, що моглоб нагадати їм про цей прикрай випадок. Він наводить конкретний приклад, в якому один чоловік ніяк не міг запамятати назв і слів "бравн". Усе забував адреси людей, що жили на вулиці Бравн, забував про одежду й інші речі краски "бравн". Менінгер, аналізуючи його, прийшов по нитці до клубка: Цей чоловік в минулім житті мав дуже прикрай випадок з іншим чоловіком, що саме звався Mr. Бравн.

В одній з наших попередніх статей ми закликували наших науковців-психіатрів, щоби вони теж бралися до аналізу наших багатьох суспільно-політичних аномалій, бо в психо-аналізі можна дошукатись причин дивного поступовання деяких наших провідників, а навіть цілих прошарків нашої суспільності. Нажаль цей наш заклик взяв дехто як знак сарказму.

Аналізуючи душу певної частини наших провідників і певної частини нашої суспільності, приходимо до переконання, що маємо до діла з подібним явищем, яке завважив К. Менінгер: Деяких явищ певна частина нашої провідної верстви не хоче дискутувати, вперто промовчує їх, відвертається від них в другий бік, бо підсвідомо відчуває, що вони доведуть її до заключення, що **одинокий шлях**, що залишив-

ся українському народові в його боротьбі доволі, це шлях фізичної революційної боротьби. Всі інші способи можуть бути лише додатками до цієї боротьби. Але всі вони не варті нічого коли ми в основі відкинемо революційний шлях. А що цій частині нашої провідної верстви не дуже то хочеться ставати на шлях боротьби—вона старанно (хоч часто несвідомо) промовчує ці факти, які могли б довести до математичного висновку, що революційний шлях таки одинокий.

До таких фактів в теперішню пору належить теж факт визнання України "самостійною" державою, що сталося заходами Москви. Кілька літ мовчала наша еміграція про цей дразнячий факт, не знаючи яке становище заняти до нього. Вкінці ніби заняла становище: У.Н. Рада, що претендує на політичний провід українського народу, а за нею і наш Конгресовий Комітет та "Свобода", ствердили, що визнання України самостійною державою на міжнародній політичній арені є позитивним явищем, і його треба використати для чергових зусиль на цій же політичній арені.

І на цьому поставлена крапка. Але які саме дальші зусилля на міжнародній арені залишаються до зроблення, коли Україна офіційно вже визнана іншими державами як окрема держава — на це питання не відповідають.

Ми попробуємо розвязати це так, як воно

нам видається: В начих очах Москва ніколи не була добродійкою українських політичних аспірацій й коли вона на міжнародній арені добивалась признання України як окремої держави—вона, Москва, знала дуже добре, що паперове признання не матиме найменшого практичного впливу на життя українського народу. Що це признання не має найменшого впливу на внутрішнє життя українського народу, дуже яскраво доказують роки, що слідували після цього признання. Чи відважиться хтось, що не є московським агентом, сказати, що це признання принесло якунебудь полекшу українському народові?

Але з цього треба поробити ще інші висновки: Раз українська політична еміграція уважала своїм "ідеалом" добитись за кордоном признання самостійності України й це признання прийшло з ласки Москви—який інший "ідеал", яке інше головне завдання стоїть перед нашою еміграцією на міжнародній арені? Не будемож ми далі вломлюватись у відкриті двері і добиватись цього, що вже осягнене, а що навіть У. Н. Рада та її співзвучні чинники признали за позитивне. Що далі перед нами?

І саме цього, в теперішню пору найголовнішого питання, певна частина наших провідних одиниць не хоче розбирати. Коли ж дехто її до цього примушує, вона, ця частина, наперед вперто мовчить, а опісля загальниково назве такого критика "большевізуючим", "шкідником", "киринником", і т. п. і збуде це питання кількома загальниковими фразами, мовляв, "треба правду про Україну говорити", "треба робити корисну пропаганду", "треба говорити що Москва далі давить укр. нарід" і т.п.

Гаразд, алеж паперове визнання України самостійною ні трошки не облекшило долі України! Хіба може облекшити долю України якась фраза симпатії у віддаленні кількох тисяч миль від місця кривди яку завдають Україні вороги? Коли визнання її самостійною не помогло, то як може помогти її фраза симпатії?

Це такі льогічні факти, проте ця частина української суспільноти, про яку мова, (а яка нажаль досить чисельна) — не хоче над цими фактами застарівитись. І щоби розшифрувати цю впертість, треба помочі шукати в психоаналізі. Тут може допомогти нам приклад за-

реєстрований американським психоаналістом Менінгером.

Ця частина наших провідників, що уникає льогічного висновку з наведених фактів, поступає так тому, бо вона дуже добре знає, що з цього можна витягнути лише одинокий висновок: Паперове признання на міжнародній арені, навіть слова симпатії — не облекшать ні трошки долі українського народу. Його може облекшити лише кріс вояка УПА. Цей кріс це найвища надія українського народу. Й ідеалом української еміграції на міжнародній арені повинно бути—вести таку політику, щоби цьому воякові УПА придбати не лише розголос, але й якусь конкретну поміч.

* * *

Недавно У. К. Комітет видав книжку про УПА. У цій книжці гарно описані лицарські подвиги УПА, які то подвиги, ще не так давно тому, певна частина укр. преси, вперто промовчувала, а навіть головних організаторів цеї УПА називала "душегубами", "браторвбивници" і т. п. Нині ці подвиги ця сама преса гльорифікує! Та нехай, ми раді з цієї зміни.

Однак кінцевий ефект цієї книжки має на собі цей сам знак перворядного гріха, що й інші політичні потягнення редакторів згаданої книжки. Представивши лицарські вчинки УПА, навівши чимало актуального матеріалу, її редактори заховали кінцевий висновок так, що прихильний українським визвольним змаганням чоловік, коли б бажав чином помогти цій УПА, не знати до кого має звернутись. Бож поміч, як знаємо, можна подавати лише через когось, через якихсь конкретних людей. Але цих конкретних людей, через яких можна будь-лоб подати поміч воякові УПА і тим самим цілому українському народові—згадана книжка заховала так, що ніхто не догадається хто воно? Ніби сяк, ніби так, ніби УГВР, а ніби Українська Всенаціональна Рада, ніби "бандерівці" а ніби "мелльниківці" а в остаточності ніхто мовляв, самі добре не знаємо. І пощо властиво друкувати цілу книжку, коли найголовнішу інформацію заховується, чи просто тенденційно сплутується? Уявім собі купця, що широко вихваляє свій товар, а не подає адреси де його можна купити, а правильно оцінило остаточний моральний успіх цієї книжки.

Жаліємося нераз що "чужі не знають з ким споміж нас говорити". Чи з подібних книжок можна визнатись з ким вони повинні говорити? Хіба можна дивуватись, що в українських

справах чужі радяться всіляких Керенських а пропаганду призначену для українського народу віддають бувшому советському генералові, що не вміє навіть по українському говорити?

ДО ПЕРЕДПЛАТИНИКІВ, ЧИТАЧІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ "ВІСНИКА"

Проголошуємо в минулому на сторінках нашого журналу збіркову кампанію на Пресовий Фонд „Вісника” ми зясували укр. громадянству ідеологічні залежності та завдання праці ООЧСУ, зокрема, потребу і значення „Вісника”, як освідомлюючого та пропагандивного українського журналу на американській землі.

Матеріальні труднощі видавничої праці, які мусить переборювати уся українська преса в Америці, в цьому і Видавництво „Вісника”, заставляють нас звернутись ще раз із закликом та проханням до усіх цих укр. Громад, Установ, Читачів, Передплатників і Прихильників „Вісника”, які бажають переслати свої жеркти на Пресовий Фонд, зробити це якнайскорше, бо цим допоможуть нам у дальншому видаванні журналу та його фінансовому скріпленні.

Окремо звертаємося з проханням до усіх цих Передплатників, які досі не вирівали передплати за минулий і біжучий рік зробити це негайно, бо з днем 1-го листопада 1949 р. будемо примушені здергати дальшу висилку „Вісника” усім довжникам.

Кошти видавання журналу дозволяють нам висилати „Вісник” в будущому лише цим Читачам, які точно надсилають передплати.

Усі бажаючі і на будуче одержувати „Вісник”,

повинні у власному інтересі якнайскорше вирівнати залеглу передплату.

Надіємося, що наш черговий заклик знайде зрозуміння та відгук серед Передплатників, Читачів і Прихильників „Вісника” а надіслані передплати і жертви на Пресовий Фонд допоможуть нам скріпити матеріальні основи Видавництва.

Ми не залишаємо думки видавати наш журнал в будучому частіше, а то й перейти на тижневик, однаке здійснення цього залежне у великій мірі від Вас, Шановні Передплатники, Читачі і Прихильники „Вісника”.

Тому кличемо Вас всіх до жертвування на ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСНИКА” та активної співпраці.

ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТИНИКІВ!

НАДСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТИ!

ВСІ НА СКРІПЛЕННЯ „ВІСНИКА”!

Річна передплата для ЗДА \$3.00

Річна передплата для Канади \$3.50

Жертви та передплати слати на адресу:

"VISNYK"

R. O. Box 304 Cooper Station
New York 3, N. Y.

АДМІНІСТРАЦІЯ

Подобається Вам наш журнал,
ТО ПРИЄДНАЙТЕ НАМ
НОВИХ ПЕРЕДПЛАТИНИКІВ

ЧИТАЙТЕ, ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

"ВІСНИК"!

Д. Д.

На другий день після . . .

(Мрії і дійсність)

Многі емігранти так уявляють собі біг подій на другий день по тім, як "холодна" війна перейде в горячу: армії виrushать в похід, мирне населення далі буде їсти, пити, женитися й плодитися, під звуки, менше або більше, вульгарних "мельодій" джезу чи радіо; люди-ж, покликані визволяти неньку Україну, виберуть собі відповідну "орієнтацію", запевняють власть імущих, що вони й тільки вони, без застережень поділяють їх ідеольгію, а тому їм і належиться дістати від "біг-мен" патент на репрезентацію, перед сильними світа, України.

З таким патентом в кишені, переможні союзники привезуть їх до Київа, окупують своїми військами Україну, а новопризначений укр. кабінет міністрів в тіні чужого меча—серед тиши й благodenствія — розпиші вибори, від яких, очевидно, будуть виключені всі крім "прогресистів", тоді запитають "суверенний народ", якої він властиво України хоче.

Мені здається, що марні надії на подібну ідилію. Передусім, не буде окупації України переможцем, бо переможців в майбутній війні не буде. Як хтось сказав — здається — по новій війні будуть лише нації розторощені і нації, що переживуть катастрофу, але яким мало діла буде до того що буде з Україною. Хто буде окупувати своєю армією Україну, щоб дати "прогресистам" устабілізувати свою владу над народом? Німеччина? — по поразці 1945 р. не буде вона до того в стані. Франція, Англія? — Вони не були в стані пірватися до такої великої мети, як розбиття російської імперії, навіть в догідніших умовинах, по 1-ій війні. Зрештою не є в їх пляні ділити Росію. Америка? — вона, навіть в союзі з західно-європейськими великими державами, не спромоглася заняти військово ні Угорщини, ні Чехії, ні цілої Німеччини, а з Балканів — лише Грецію.

Щоб на Заході зродилася ясна концепція державної перебудови ССР, треба щоб національні провідники мали ясно окреслену політичну ідею. Щоб цю ідею втілити в життя,

треба щоб ті провідники мали тверду волю, відвагу зробити це. Щоб — колиб навіть все це було — ту ідею здійснити, треба щоб існуючі західні уряди твердо "сиділи в сідлі", а не були підміновані анархічними силами своєї власної суспільності.

Всіх тих трьох передумов: наявності, бажання і можливості здійснення далекосяглих політичних плянів що до ССР,—на Заході брак.

Що до ідеї, то не тільки Ціліакуси, Волеси і Шумани, і в голові не мають пляну розподілу Росії, а навіть і провідники більш впливові і відповідальні. Є натомісъ кілька ідейок, як от поворот до збанкрованої імперії Керенського, "єдині і неділимої", або нової, вже "демократичної" Пан-Європи, де "хочла" звідуть знову до ролі Шевченкового Яреми "хамового сина" і пр. З тими ідейками на європейськім Сході нема навіть що починати.

Що до відваги — свої ідеї здійснити, то вистане згадати Казаблянку, Ялту, Поцдам, безконечні наради 4-х міністрів, або політику pontijskого Пілата в Сербії, в Польщі і, особливо, в Китаї, — щоб набрати ясного поняття про цю відвагу.

Щож до твердого "сидіння" в сідлі" теперішньої провідної верстви Заходу — отже вільної руки в переведенню своїх замірів — то вистане пригадати останню хвилю страйків в Австралії, Англії, Франції і Америці; судові процеси проти московських шпіонів, діяльність протиамериканської комісії і 5-ої колони, а головно небажання енергійним посуненням скрутити карк комуністичній гидрі, — щоб здати собі справу що так зсередини підміновані правлячі верстви ледви чи матимуть вільну руку в робленні далекосяглої антиросійської політики, навіть колиб плян її мали.

Отже, твердого бажання здійснити далекосяглі пляни супроти Росії на Заході нема. Нема і самих плянів. Нема і вільної руки, щоб ці пляни здійснити колиб вони були. Що це значить? Це значить, що навіть в випадку воєнної перемоги протимосковської коаліції, вона,

розіджена громадянською війною, досить матиме праці у себе дома, щоб займатися справами України. Ця громадянська війна може вибухнути навіть під час самого міжнародного конфлікту, що не було б дивним при нездедиованості урядів Заходу супроти червоних при байдужості людності і цілеспрямованості і рішучості комуністичної б-ої колоні.

Чи в СССР положення інакше? Інакше тільки під тим оглядом, що многоголовий тиран, який — під псевдонімом Політбюро — тримає в руці 200 міліонів людей, — має ясну ідею, яку хоче осягти і осягти її хоче дуже! В цім сила тої тиранії. Її слабість, натомість, в її неустабілізованості, в тім, що в ній так само ділають субверсивні, ворожі самому існуванню диктатури, сили. Ці субверсивні сили збільшилися приблизно 100 міліонами людності свіжо загарбаніх європейських земель. Ці субверсивні сили в самім СССР набули на вазі — демаскуванням забріханого режиму, в наслідок "відкриття Европи"sovетськими "гражданами" і в наслідок повного банкротства всієї забріханої "ідеольгії" комунізму, який навіть по розбиттю всіх "фашистів" — не міг здійснити ні одної своєї обіцянки. Коли воєнний конфлікт 1941 року зразуж викликав розклад "добрелестних"советських армій, то ще в більшім розмірі це станеться в можливій новій війні.

В результаті — просвітлення мозків підсоветської людності, може перемінити в СССР. міжнародну війну в війну громадянську, хочби Москва долізла аж до Атлантику. Оглушенням мозків населення західних демократій матиме там такі самі наслідки. Фігулярно кашучи — в підсоветській Европі будуть ділати українська та інші УПА, а на Заході — п'ятиколонники, що матимуть за собою міліони одурманеної її озвірілої череди, тої, що голосуює на комуністів. По одній стороні — впоперек фронтів — будуть прислужники Москви (явні і тайні, низько і високопоставлені), по другій — традиційні сили старого Окциденту, оперті на релігії, патріотизмі, і війовничих нахилах села.

Ось яка мабуть буде дійсність в той час коли "холодна" війна переміниться в горячу. Так буде й на Україні, яка підійме тоді знову свій старий спір на життя і смерть з москалями. Не буде так, як уявляють собі сентимен-

тальні гоголівські Манілови з "прогресистів" і соціалістів.

Скрізь повториться — в ширшім обсягу — те, що в 30-х роках відбувалося в Еспанії, в 1917-19 на Україні (бо там була не тільки війна з зовнішнім зайдою, Москвою, але її внутрішня, громадянська війна), те що відбувалося на наших вже очах в Греції, у Франції. Першу світову війну попередив ряд льокальних воєн — російсько-японська, еспано-американська, балканські і пр. Льокальні громадянські війни нашого часу (Китай, Греція, Франція) виліяються в світову громадянську війну.

Спрагнений ідилії український Санчо Панча запитає — нащож нам провадити "братовбійчу війну"? Таж ми всі люди "одної крові", чи ж не можемо "зговоритися"? В тім то й біда, що ми хоч одної крові, та ріжного духа! В тім і біда, що громадянські війни якраз і відбуваються між людьми одної крові, та ріжного духа!

Не знаю, чи я вже згадував на цім місці історію з "лобзанням абата Ляムурета"? В Законодавчих Зборах французької революції, засадив посол абат Ляムурет, єпископ Ліонський. Не вірив він в партійну зненависть. В одній проречистій промові, єпископ закликав з патосом заперестати партійну гризню, забути всі "сварки", і заприягти собі взаємно довічне братерство. Присмова зробила величезне враження, посли ріжних партій скопилися з своїх місць і попадали в обійми один одному. Одноголосно ухвалено, повідомлено про цю вікопомну подію країну, короля і армію. Це сталося 7 липня 1792 року, а півтора року пізніше, в січні 1794 "дорогі земляки" які ціluвалися з Ляムуретом поволікли його з товариша-ми -- на гільотину.

В дрібнішім форматі, чи не нагадують наші емігрантські „обєднання“ стих "Ляムурет із та їх противників? І цеж на еміграції, а як буде на Україні?

Обєднання людей ріжних поглядів в однім зібранині доцільне й можливе коли їх ділять детайлі; коли нема між ними засадничих ріжниць в поглядах, які — один другого — виключають; коли в тих зборах сходяться люди одного виховання, один ідеалів. Коли ж ні — тоді буває інакше. Тоді буває так, як за терору у Франції, як за часів Кромвеля, який розігнав парламент або як за большевиків, які ро-

зігнали 1917 р. всеросійські Установчі Збори. Коли одна партія обстоює примат церкви в державі, а друга — розділ церкви від держави — між ними можливі дебати. Але ці дебати виключені, коли одна з партій пропонує обернути церкву в шинок або дім розпусти. Дебати можливі коли одна партія пропонує 2-річну воєнну службу, а друга 3-річну, обидві ж патріотично настроєні й стоять на засаді конечності національної оборони. Але ті дебати виключені, коли одна з партій — як Торес і тов. у Франції — є партія національної зради й готова кликати народ проти власної армії на підмогу чужого завойовника. Дебати можливі, коли одна партія стоїть за необмежену приватну власність на землю, а друга — за обмежену (проти лятифундії), та дебати виключені, коли одна з партій прагне знищити всяку приватну власність і селянство як стан, або "об'єднується" з б' колоною чужинця. Не можливі дебати там, де одна з партій хоче знищити релігію або виректися політичної незалежності власної країни і т. п.

Ось чому ми спостерігаємо — в деяких країнах — зник таких "об'єднань", зник парламентаризму. Зник цей виявляється в ріжних формах і має ту саму причину. Бачимо несмачні ординарні бійки в парламентах паризькім і римськім — між "народними представниками", коли вони "дебатують" кулаками і зубами. Бачимо такі фокуси, як напр. недавно в італійській Палаті Послів, коли "голосувало" більше послів, ніж їх було приявних на залі, і т. п. Бачимо як невеличкі, нові, колективні, февдали, деякі робітничі Союзи або й партії, — переносять міжпартийні дебати поза мури парламенту, як то було наприклад під час генерально-го страйку у Франції 1947 р., або в Австралії, коли 23,000 діригованіх червоними робітників ігноруючи парламент накидають свою волю всьому народові. Або в Англії — де трудовичський уряд менше числиться з "народними представниками", ніж з потужними трейд-юніонами, від яких залежить.

А причина знику отих "об'єднавчих" установ та сама: суспільність роздирає боротьбою ріжних політичних таборів яких ділять вже не деталі, а речі зasadниці, що до яких не можна знайти компромісу. Тому кінчиться та-кий стан громадянською війною, яка дає пе-

ремогу тій чи другій з двох, себе виключаю-чих ідей.

Чи такий стан дійсно існує на Україні? Існує давніше ніж в Європі, бо від 1917 року. І тоді — одні боролися за державну самостійність, другі — продавали її чужинцеві, одні боронили традиційний український соціальний уклад, другі — з большевиками його руйнували хотіли, або й руйнували. Одні стояли за організування збройного опору наїздникові, другі — за перетрактації з ним. Вже тоді лівиця стояла проти правиці, при чому перша тільки себе вважала за "народних представників", а решту — "ретроградів", "реакціонерів", "монархістів", "клерикалів", "націоналістів", "шовіністів" і — самостійників — за ворогів народу, яким не місце в українськім парламенті.

Чи обличчя тої лівиці змінилося за останні 30 літ? Досвід з УНРадою, з ЦПУЕ і з лондонським СУБ-ом показує ясно, що так само стоїть справа й тепер. Лівиця вже впадає в рецидив "федерації", фактично викидаючи за борт самостійницьку програму. Лівиця впадає знов в рецидив "міжнародного братерства", вогнем дихаючи на саму засаду збройної боротьби з окупантами (або визнаючи її про око), думаючи її заступити хитруванням, політикою "реального" чоловіття перед сильними і "тверезого" приймання недогризків з панського столу. В 1939 — це було пропонування "льояльної співпраці" москалям, в 1945 і слід. — переможній демократії заходу. Лівиця засвоює собі соціальну програму московського большевизму, і — льогічно — хоче спертися не на силах, які впродовж 30 літ так чи інакше боролися з московським наїздником, а на силах, які служили йому, помагаючи "розчинити Україну" (ставка Багряного, "міністра" УНРади), на комсомольцях і членах компартії. Чи ж не писав один з чільних представників тої лівиці про "напади і грабіжі" УПА на нашім "біднім селянині", якого аж московсько-большевицька влада "оборонити" мусіла "перед зазіханням грабіжників і бандитів" з визвольної армії (Лондон, 1 січня 1947, Інформ. Бюлетень Панчука, цит. з "Сурми", ч. 9)?

Що спільногого може бути в українських патріотів з тими людьми? І чи сблідніти з ними не значить впадати в глупу і злочинну істерию абата Лямурета? Чи та лівиця не хоче

просто піти слідами Тіта, і чи не жде — під їх владою — патріотів доля Михайловича?

На Україні, так само, як деінде тепер в світі, суспільність розкололася на два табори, між якими не уникнути боротьби, бо ходить про речі зasadничі. Табор лівиці спирається на існуючий, запроваджений Москвою, стан на Україні і на сили, на які спиралася Москва. Патріоти — спираються на Україну, яка — писав Шевченко — "ворога під ноги топтала, а чиста і неростлінна вмирала", лишаючи заповіт боротьби дітям і внукам. Лівиця — явно схиляється до тої голотської, безбожницької зкошарованої, безселянської України, яку зробила Москва, патріотиж прагнуть вибороти Україну традиційну, вільну і незалежну, з любовю не до кошарового а гіерархічного устрою, до своєї землі, до Бога, з ненавистю до всього підлого, крутійського, хамського, до всіх лъжаків в золотій оздобі — чи царській чи пожиченій в большевиків.

І розмови лівиці про всякі "федерациї" і "унії", і відраза до воюючої України, і симпатії до "общинного" московського ладу, і ставка на большевицьких "рабів з кокардою (советською) на лобі" — все це угінання шії перед Москвою поворот пса на блевотину свою — на те — повторюю, що виригнула, очищена в всіні революції, Україна 1917-21 рр.

Ще заки він сам пішов з поклоном до Кремля, писав М. Грушевський про таких людців: "недаремно проллялася кров тисяч розстріяних українських інтелігентів і молоді (і селян — Д. Д.), коли вона закріпила духове визволення нашого народу від найтяжчого і найшкідливішого ярма . . . добровільно приято-го духовного чи морального закріпощення московській нації. Вірність і служебність не за страх, а за совість" . . . Москві та москалям, Грушевський тоді називав "різко, але справжніми словами: це духове холопство, холуйство раба, якого так довго били по лиці що не тільки забили в нім всяку людську гідність, але зробили прихильником неволі і холопства, його апольоgetом і панегіристом" ("На порозі нової України", 1918).

Ті, що борються за прекрасне видиво традиційної України, повинні відсепаруватися від тих "холопів", повинні перепровадити підбір, селекцію, повинні об'єднатися між собою, об'єднати людей спільнотного, не холопського духа. Щоб не допустити повторення соціалістично-федералістичної "свистопляски" 1917-го року; щоб могти протиставити "новій" Московщині духово, морально і збройно сильну націю; щоб вибороти нє плѣбейську Україну "татарських людей", а українську Україну, традиційну, давню, нову, вічну.

Загальні Збори СУМА

За почином новозаснованого Організації Іноземного Бюра Спілки Української Молоді Америки відбулися 20. серпня 1949, ширші збори громадянства і молоді міста Філадельфії, Па.

На вступі друг Бачара М., заступник голови Орг. Бюра, привітав чисельно зібране громадянство і коротко згадав про зорганізування Орг. Бюра СУМА, що переймаючи традиції ліквідованої на Україні Спілки Української Молоді ненависницьким північно-московським окупантом, піднялося завдання продовжувати і нести невмірущі ідеї замучених і закатованих у тюрмах і підвалах ГПУ-НКВД-МВД великих її провідників: Павлушкова і Матушинського. Ці

геройські вчинки тих невмірущих носіїв та геройів нашої самостійницької ідеї широко відбились в серцях всієї молоді не тільки в Україні, але й по всіх скupченнях в цілому світі.

Цих кілька вступних слів потвердив вповні голоса Орг. Бюра друг В. Омельченко. У своїм змістовім, всеобіймаючім та обширнім рефераті: „Завдання української молоді у світлі визволення України”.

На основі цього реферату можна отверто й широ сказати, що наша молодь, яка знаходиться так далеко від рідного Краю, все ж таки про нього не забуває, а противно думками своїми особливо зближена до тих наших друзів,

що в Україні кровю своєю засвідчують невмірущість української ідеї волі. Наша молодь на еміграції свідома своїх завдань. Вона невпинно вирошує свій світогляд, підносить і плекає до висот свій характер, гідно держиться морально й фізично, розвивається всесторонньо, політично, духовно і релігійно та готується до сповнення свого обов'язку під кличем: „Бог і Батьківщина”.

В дискусії, що розвинулася після реферату забирали слово численні громадяни. **Дир. Бла бацький** звернув увагу, що нашими приятелями та союзниками мають бути не тільки противільшевицько зорентовані організації, але рівночасно і протиімперіялістично. Тому українська молодь повинна уникати і поборювати рух п. Керенського чи деякі польські угруповання, що загрожують існуванню української самостійної соборної держави.

Пан Титанич, витаючи новозорганізовану СУМА від від Відділу ООЧСУ у Філадельфії, Па., висловив віру, що український народ під сучасну пору є зрілий до своєї державності і єдні не відступить, хоч би це вимагало й найбільших жертв.

Пан Слободян заявив з жалем, що на американській землі знайшлися такі нечисленні українці, що повірили юдиним підшептам московських пятиколонників і запродали свою душу московсько-сталінським імперіялістам та зрадили свій край, який у віковічній боротьбі змагає до своєї самостійності і соборності.

Пан Пасічняк висказав слушну і правильну думку, що цілий український народ повинен іти під одним проводом, під одною ідеєю, суцільню, незломною лявою до своєї мети. Тому на думку п. Пасічняка — шкідливим є всяке хоробливе партійництво, роздріблення, взаємна ненависть і поборювання, викликане на тлі загумінкових дрібних справ.

Після виступу п. Пасічняка забрав слово предсідник зборів **п.проф. Недільський**, та відчивав першу точку програми СУМА, де ясно зясовано соборницькість і понадпартійність СУМА.

У своїх увагах та вказівках для ведення успішної і корисної діяльності, **п. Вітошинський** радить придергуватися засади, що не лише

гарними словами, але в першу чергу доказом власної праці і її успішністю можемо здобути собі признання і пошану, як зі сторони власного громадянства так і чужого.

Незвичайно цінну змістом привітальну промову, нагороджену бурхливими оплесками, виголосила письменниця, пані **Івченко**. „Зов крові батьків — заявила письменниця — допоможе відізватись приспаним або неясним почуттям тут роженої американсько-української молоді”. А допоможе їм у цьому „наша Правда, така благородна і правдива, що навіть у молодому серці чужинця — французького юнака, викликує гарячий порив, який веде його крізь границі кількох держав туди, на схід, де боряться неустрошимі оборонці тієї святої Правди — воїни УПА — щоб прилучитися до них. І вона, ця Правда мусить перемогти!”

Пан Свистун (бувши старшина УГА) заявляє, що програма СУМА йому імпонує, тому, що в першу чергу є ясно соборницька. Він радить доджити усіх зусиль, щоб запізнати місцеву молодь з величинами українського духа.

Під кінець зборів забрав слово **о. др. Левицький** та пані **О. Лотоцька**, голова Союзу Українок Америки. Обоє щирими словами привітали створення СУМА та побажали найкращих успіхів новій організації. Пані **О. Лотоцька** звернулася до молоді з гарячим закликом-попрою, щоб кожний поодиноко приложив якнайбільше зусиль, не чекаючи на других, для цього нашого спільногого національного діла. До цього аналогічно пригадаємо вислів І. Франка: „Кожний думай, що на тобі мілійонів стануть!”

Збори закінчено спільною молитвою „Боже вислухай благання”, якої слова кожний взяв собі глибоко до серця з вірою, що ми дійсно переборемо всі трудноці та перешкоди, а тоді Господь Бог напевно вислухає наші прохання та пішле волю, щастя та долю нашій рідній Україні!

Честь України!
Готов боронити!

За референтуру преси СУМА:

А. Бедрій

Звернення до всієї української молоді Америки

Дорогі Подруги й Друзі!

Ми, українська молодь Америки маємо змогу жити серед вільних демократичних умов. Але цих можливостей позбавлений український народ на рідних землях. Перед нашими очима завжди стоїть образ рабського життя українського народу під большевицько-московським окупантом. Там, на нашій рідній Україні розлягається зойк і стогін наших братів, сестер, батьків і матерей, закованих у кайдани сталінськоросійського імперіалізму.

Деб ми не знаходилися, всюди наші молоді душі будуть скоплені бажанням допомогти непокореній Матері.

Друзі! Живемо у час, коли московсько-большевицький окупант продовжує розпинати зболілу Україну, яка бореться і надіється на нас — українську молодь Америки — що ми допоможемо в тій боротьбі з ненависницьким режимом.

Сьогодні перед українським народом стоїть питання: „бути чи не бути”.

Український народ, що Богом і історією поставлений на сході Європи для творення нового життя всупереч усім ворожим зазіханням, каже рішуче світові: „жити і бути”.

Чи українська молодь Америки має це легко-важити? Чи ми не маємо права допомогти нашому народові в боротьбі, коли він спільно з іншими поневоленими Москвою народами, веде затяжну, кріваву боротьбу за право жити вільним життям?

Нашим обов'язком є допомогти поневоленим народам в цій боротьбі з комуно-большевицькою деспотією — а створення Української Самостійної Соборної Држави УССД та інших національних держав, принесе усунення загрози комунізму для цілого світу, в тому числі і для Злучених Держав Америки!

Світ поділений на два табори. Перший — опертий на засадах християнства й демократії, та другий світ — безбожництва і тиранії.

Наше місце по стороні першого.

Розглянувши це все, громадська нарада ЗДА у Філадельфії 20. серпня 1949 р. вважає за відповідне покликати до життя Організаційне Бюро Спілки Української Молоді Америки (СУМА), яка ставить своїм завданням служити великій Ідеї — служити так, як тисячі наших героїв, щоб дух борців-мучеників привів український народ до великої перемоги.

СУМА — своєю працею не буде суперечити завданням існуючих в Америці організаціям молоді, товариств та установ, а навпаки, завжди буде підтримувати їхню діяльність, коли вона не йтиме в розріз з інтересами визволення України.

Ми, члени Орг. Бюро СУМА, розуміючи велики завдання нашої молоді в Америці, звертаємося до Вас з дружнім закликом: „Український Юначе, Українська Юначко”! Ставайте в ряди СУМА.

СУМА — організація молоді, що виховуватиме молодь в дусі християнських моральних засад.

СУМА — це школа наполегливої праці, навчання, плекання характеру, та інших здорових прикмет української молоді Америки.

СУМА — організація, в якій Ви матимете змогу виявити свою готовість та здібність для служби і допомоги Рідному Краєvi.

Тому Ваше місце в СУМА. Ви, будучи в рядах СУМА, та віддаючи свої сили для справи визволення України, виконаете великі завдання супроти світлої памяті мучеників-героїв: Павлушкиова, Матушинського та тисячі знаних і незнаних молодих братів і сестер, які згинули і сьогодні гинуть на полі бою з московсько-большевицьким окупантом.

Їхня кров, невмируща ідея, за яку вони віддали і віддають своє життя, кличе Вас в ряди СУМА!!

Сучасність вимагає єдності, міцності в наших рядах, гарту духа і тіла.

Віримо, що нас — українську молодь Америки згуртує спільна мета в мімну, ідейну, здорову тілом і душою сімю, ім'я якій — СУМА!

Творіть по місцях осередки СУМА!

Хай наш клич: „Бог і Батьківщина!” — стане дорожоказом нашого життя.

Вся українська молодь в ряди СУМА!

Честь України!

Готов боронити!

За Організаційне Бюро СУМА:

Голова — Василь Омельченко; заступник го-

лови — Микола Бачара; секретар — Тарас Бурд; організаційний референт — Петро Гой; Члени: Петро Ящишин, Володимир Дешик, Анатоль Бедрій, Володимир Стойко, Микола Скасків, Микола Чемиринський.

Референтура Преси СУМА

Філадельфія, 20 серпня, 1949 р.

Новоприбулі вояки УПА розповідають

23 червня цього року нова група вояків УПА перейшла чесько-баварський кордон. Я їх зустрів коли вони щойно прибули до українського табору ДП і розмовляли з бійцями і старшинами УПА, що вже довше перебувають в Західній Європі. Вони ще мали на собі знищений довгим рейдом одяг, а на їхніх опалених весняним сонцем обличчях видніли сліди від виснаження. Їхні бойові товариші, які вже давніше прибули на Захід засипували їх питаннями про своїх знайомих і товаришів з поля боротьби. Всі раділи зі зустрічі і вісток з Рідних Земель. Їх відомості подаю без змін, щоб передати читачам безпосередньо слова тих, які ще вчора були в боротьбі з ворогом на рідних землях.

E. Прірва.

Коли ви прибули до Баварії і як довго тривала ваша дорога?

Чесько-баварський кордон ми перейшли ніччу з 22 на 23 червня ц. р. Як довго тривала наша дорога, тяжко нам сказати, бо ми не йшли найкоротшою дорогою, а рейдували визначеною трасою вже довший час.

Як ви йшли й куди ви проходили у вашому рейді?

Польщею ми йшли коло Кельц, Ченстохови і коло Валбжегу ми перейшли польсько-чеський кордон. Йшли ми тільки ніччу. Днювали там, де нас заставав ранок: в лісі, на полі, в селянських хатах. Вечором ми заходили до сіл

чи на колонії, щоб дістати харчів. Польські селяни, хоч самі бідні, радо нам допомагали. По дорозі ми були обережні і багато пригод не мали. Лише одного разу, як я з одним своїм товаришем, оповідає один з новоприбулих, зайшов до села на розвідку, нас зауважили польсько-большевицькі міліцянти і хотіли задержати. Ми відкрили по них вогонь. Одного ранили, а інші втекли. Раненим був поручник ВП. Він почав проситися словами: “Пане шефунцю, даруй мі жицє”. Ми його пустили, відбираючи в нього тільки зброю. Перед чеською границею наша група поділилася на дві частини і далі ми вже йшли окремо. Через Чехію ми йшли коло міст: Двур Кральов, Чеслав, Бенешов і Клятови. Чеські селянє були нам також дуже раді й допомагали чим могли. Коли ми, наприклад, зайшли до одного селянина вечором, він запропонував нам залишитися в нього на день і відпочити. Ми залишилися. Старий чех гостив нас, чим міг. Його син лоїхав до міста й купив нам потрібні речі. Найбільше нас зворушило, коли старий селянин прощаючи нас, поблагословив яйце і розцілувавши з нами, поділив його зі словами: “Щасливої вам дороги і успіху в святому ділі, за яке ви боретеся”. Рівно ж бажав собі щераз зустрінутися з нами в кращих умовинах. Прощаючи нас, старі селянки хрестили нас на дорогу і рівно ж складали найцінніші побажання.

В якому терені ви діяли?

Нашим оперативним тереном було Підляшша. Останню зиму наша група перебувала в рейді по центральній Польщі. Весною наш ко-

мандир вилучив нашу групу і доручив нам іти рейдом на Захід.

Як тепер виглядає визвольна боротьба українського народу на Підляшші?

Літом 1947 року польсько-большевицький уряд викинув силою все українське населення з Підляшша в колишній понімецькі терени на Поморя і в Східну Прусію. В наші терені ворог кинув такі вглики військові і поліційні сили, що на цей раз населення не могло чинити спротиву примусовому виселенню. До половини літа ворог викинув з нашого терену все українське населення. Акція УПА була в цей час спрямована не лише на маніфестацію спротиву проти нечуваного в світі насилия над мирним українським населенням, але і на боротьбу з найбільш жорстокими терористичними ворожими відділами.

Після викинення українського населення з нашого оперативного терену, ворог розпочав наступ виключно проти наших збройних відділів. Щоб ухилитися від прямого удару ворога і зберегти людські збройні кадри для дальшої боротьби, Командування УПА переводить ще в 1947 орці перегрупування бойових відділів. Частина людей віходить до УССР з завданням включитись там у боротьбу. Одна група долучається до рейдуючого в Східну Прусію відділу УПА, інша група дістала доручення перебути ще зиму в терені і з весною піти рейдом в Західну Європу. Наша група під командуванням к-ра Б. залишається надаліше в терені.

Чи означає це, що на українських землях поза лінією Керзона (під Польщею) вже не оперують більше з'єднання УПА?

Оскільки нам відомо, багато відділів з теперішньої Польщі, відійшли до УССР, а деякі пішли в американську зону Німеччини. В Польщі діють ще невеликі бойові групи УПА для спеціальних завдань. Іноді там перебувають так само рейдуючі відділи УПА з України.

Який тепер стан на українських землях за лінією Керзона?

Польсько-большевицький уряд старається ці землі заселити поляками з центральної Польщі, щоб їх раз на завжди відобрести українському народсві. Ще в 1943 році українські землі за лінією Керзона були в більшості незаселені,

а більша частина сіл була опалена польсько-большевицькими бандами ще перед виселенням українського населення, або в часі виселювання таки самим населенням на знак протесту проти насильства ворога. Тепер уряд дає колоністам всякі допомоги, щоби скоріше ці землі залюднити і сяк-так загосподарити.

Як виглядає тепер боротьба на українських землях в ССРР?

Український визвольний рух під безпосередньою московсько-большевицькою окупацією виглядає дещо інакше, як на українських землях під Польщею. На Україні визвольна боротьба опирається в першу чергу на збройному підпіллі та менших відділах УПА, які переважно в постійних рейдах. Боротьба відділів УПА і збройного піллія звернена, головно, на політично-пропагандивну акцію, оборону українського населення перед найактивнішими енкаведистами і найбільшими ворожими терористами. Кромі того діють невеликі спецгрупи, переважно по містах. Їхня зброя звернена проти визначних большевицьких вельмож, які визначилися терором, чи організацією терору над свободолюбним українським народом. Діють також групи збройного піллія у великих робітничих скupченнях. Дія тих груп звернена, головно, на політичну акцію серед українського робітництва.

Весною цього року московський уряд кинув проти УПА нові великі сили і розпочав силну акцію проти УПА в Карпатах, на Поділлі і на Поліссі.

Які перспективи має перед собою визвольна боротьба українського народу на Рідних Землях?

Бійці революційно-збройного підпілля — це люди рішені на життя і смерть боротися на відновлення української державності. Боротьба УПА знищила в ССРР міт всесильності НКВД і доказала всім народам ССР можливість боротьби з прецизним совєтським апаратом терору і насилиства і доказала можливість такої боротьби і її успішність. Боротьба УПА підготовлює не лише український народ, але й інші народи ССР до остаточної розправи з большевизмом і до побудови своїх самостійних незалежних держав. Про героїзм і безстрашність УПА ходять легенди по цілому ССР. Політичні й соціальні ідеї УПА здобули собі

рішучих прихильників серед усіх свободолюбивих людей в СССР. Нам відомо, що ними захоплюються бійці й старшини Советської Армії, робітники, колгоспники й інтелігенція. Про це нам найкраще говорило їхнє відношення до нас. Це додавало воякам УПА віри в слухність і потребу боротьби, додавало сили й витревалости перетривати найтяжчі моменти в боротьбі. Наші друзі свідомі того, що як їм прийдеться впасти в боротьбі, то їх жертви не будуть даремні, бо ідеї, за які вони боролись, глибоко закорінились серед народів СССР. Це запевняє тяглість і безпереривність боротьби. Наростаючий у освіті конфлікт між вільними ще народами і московсько-большевицькими імперіялістами, ми розглядали, як нараду виборення українським народом для себе державності.

Чи в західно-українських землях вже заведено колгоспи?

Про заведення колгоспів дуже широко розписується большевицька преса і кричить радіо, але в дійсності з колективізацією так добре не є. Большевики пишуть і кричать по радіо, що вони створили дуже багато колгоспів. Все це є перебільшене. Большевики, наприклад, подають, що колгоспи є всюди там, де вони були ще перед 1941 роком, хоча дуже часто в тих селах в колгоспі немає ні одного селянина. Селяни аж надто добре знають, що колгоспи — це найзручніша для большевиків форма експлуатації їхньої праці. Селяни, за підтримкою українського визвольного руху, протиставляться большевицькій колективізації всякими можливими засобами.

Тому що село ставило спротив колективізації і большевикам не вдалося цього спротиву зламати, вони почали 1943 року заводити колгоспи в той спосіб, що до таких сіл спроваджували колгоспників з центральної Росії. Від селян відбирали найкращу землю і її віддавали новоствореним колгоспам. Також відбирали сільсько-гospодарські будинки, а селян ще змушували прохарчувати колоністів.

В яких умовах живе українське населення, виселене з українських земель за лінією Керзона, на колишніх німецьких теренах Польщі?

Польсько-большевицький уряд розкинув українське населення в дуже широких просторах між польським населенням. В одному селі

перебуває, звичайно від двох до кільканадцять українських родин. З одного села, чи радше околиці, найбільше дві-три родини. Українське населення перебуває під строгим поліційним наглядом. Матеріальні умови життя нашої людності більше, чим погані. Українців не допускають до жодних урядів, чи до такої праці, де можна більше заробити. Багато селян загнали в радгоспи (по-польськи "майонти-кі паньство"). Тим нашим селянам, яким дали звичайно сильно почищені господарства, не дають жодної допомоги на відбудову. Треба зазначити, що коли ворог виселював українських селян, то не дозволяв майже нічого з дому взяти.

Однак українські селяни морально не ломяться. Вірять в скорий поворот на Рідні Землі і замкнені в собі, не піддаючись на жадні провокативні намагання ворога, чекають на хвилину повороту.

Чи ви зустрічали рух спротиву в Польщі і як ставиться до теперішнього польсько-большевицького уряду польське населення?

В Польщі діє протибольшевицький рух спротиву, майже всюди, куди ми проходили, з розмов з населенням можна було переконатися, що в терені діє підпільна організація. В деяких околицях ми попали на дію збройних підпільних груп. Найсильнішу діяльність проявляє збройне підпілля на північ від Буга, у воєвідствах білостоцькому і варшавському. В часті нашого переходу через келецьке воєвідство, коло містечка Сташова, польська підпільна група розброяла станицю міліції. На другий день урядові війська мали бій з повстанцями в якому мали багато вбитих і раєнних. Селяни оповідали, що це діють скінені з літаків парашутисти.

Настрої серед населення наскрізь антирежимні. Причиною протиурядових настроїв населення є щораз то більше наявне прибирання Москвою до рук Польщі, тяжкі економічні умовини і терор поліційних чинників.

Тюреми в Польщі тепер переповнені польськими патріотами, інтелігентами, селянами і робітниками. Більшість вязнів сидить за принадлежність до підпільних організацій, чи за співпрацю з ними.

В Польщі уряд починає заводити колгоспи. Щоби змусити селян вступати до колгоспів, у-

ряд наложив на них великі податки, головно на найбагатших. Були випадки, що на одне господарство накладали пів міліона золотих податку річно. Селяни, які записались до колгоспу, дістали від уряду високі грошові премії. Вистарчало, що шість господарств у селі вступало до колгоспу, а колгосп був уже створений і решту селян змушували вже вступати до нього силою.

В Польщі є сильне обмеження в користуванні плодами своєї праці. Вільні базарі замкнені. Селянам не вільно колоти для себе свиней, хіба за дозволом влади. Не вільно продавати харчових продуктів, лише по мінімальних державних цінах. Один селянин зарізав на Великодні свята теля і почав продавати частину мяса. Міліція сконфіскувала в нього все мясо, а його засудила на 4 роки вязниці за чорну торгівлю.

Робітник у Польщі може заробити від 1-10,000 золотих місячно. Робочі чоботи коштують близько 12,000 золотих, сало 500 золотих (на картки 300), хліб 1 кг. 45 зл., один кг. картопель у Варшаві 25 зл., дров 8 зл., вугілля 5 зл. Помешкання дуже важко дістати. У звязку з переслідуванням вільних базарів міліцією, товщів і мяса майже ніде не можна купити.

В березні й квітні ц. р. майже в цілій Польщі були великі арешти, головно, за принадлежність і співпрацю з підпіллям. Серед населення кружили погоночки, що ця акція проти підпілля охопила понад 100,000 осіб. Вона, одна-

че, не спричинила поважної шкоди збройному підпіллю, що зуміло ухилитись від арештів.

Населення бачить одинокий рятунок у війні, яка зможе принести визволення польському народові. Серед тих умов, цілком зрозуміло, що польське підпілля користується небувалим авторитетом серед свого народу.

Яка ситуація тепер у Чехословаччині?

Ми проходили тільки територією Чехії. Багато говориться там про дії збройного підпілля, головно в гірських околицях Словаччини. Коли ми були в Орліцьких горах коло міста Градец Кральєви, ми довідалися від селян, що чеське підпілля розброяло в місті станицю четників (жандармерії). В місті підпільніки вибудували шибеницю і на ній повісили напис, що на таких шибеницях будуть вішати всіх тих чехів, що співпрацюють з чеським комуністичним режимом і тероризують чеське населення.

Економічні вільносини в Чехословаччині майже такі самі тяжкі, як в Польщі. Настрої населення подібні. Уряд уже закладає колгоспи ("дружства" і радгоспи — "штатні дружства"), до яких, різними способами, силує вступати чеських селян.

На цьому кінчаємо розмову. Нашим друзям належиться заслужений відпочинок. Тема широка, її не можна вичерпати в одній розмові. До інших цікавих питань ще повернемо.

Е. Прієва.
(Керівник Інформативного Відділу Місії УПА).

Петро Гетьманець

КІЄВУ

Стойш, як памятник сторіч
в степах стойш, неначе митар,
а над тобою темна ніч,
а над тобою згубний вітер!

Дарма! Та вітряна зажер
тебе на порох не розтерла,
ти й досі величчю не вмер,
як і Вона юще не вмерла!

Стойш задивлений у даль
і бронзним погрозом Богдана
гамуєш орд азійських шал,
лякаєш фауста й султана.

Степів розлогий буйний шум
княжим хрестом благословляєш,
і світлу тайність своїх дум
лише Дніпрові довіряєш.

Тепер, в загравах цих пожеж,
у безпощаді буревіїв,
в гарячій пристрасті ти ждеш
від нас торжественних обіймів.

І вір, ми прийдем! Знову ти
омололієш нашим духом
і буднів зоряні світі
тебе покірно будуть слухати!

Провідник ОУН Лемківщини Мар із своїми працівниками під час перевірки терену. Весна 1947 р. повіт Сянік

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ДОПОМОГИ ВОЮЮЧІЙ УКРАЇНІ

УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНСЬКА АРМІЯ — ЦЕ НЕ ТІЛЬКИ ЗБРОЙНЕ РАМЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, АЛЕ АВАНГАРД ВСІХ СВОБОДОЛЮБНИХ НАРОДІВ СВІТУ В БОРОТЬБІ З РОСІЙСЬКИМ ІМПЕРІАЛІЗМОМ І ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИМ КОМУНІЗМОМ.

УПА БОРЄТЬСЯ

ЗА ЗНИЩЕННЯ РОСІЙСЬКОГО ІМПЕРІАЛІЗМУ

ЗА ПОВАЛЕННЯ ТОТАЛІТАРНОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ

ЗА СВОБОДУ ЛЮДИНИ І НАРОДІВ ЦЛОГО СВІТУ.

Г. Ващенко

Поступ і мода в літературі

Наші письменники і журналісти дуже часто виголошують гасла: "До великої літератури!", "Стати в рівні з передовими народами Європи".

Ці гасла мають для себе всі підстави. Рівень нашої культури безперечно не відповідає великим здібностям українського народу. Питома вага його в культурному житті Європи значно менша, ніж в XI-XIII столітті і навіть менша, ніж в 16-18 столітті. Питання лише в тім, якими шляхами йти до високої культури й великої літератури.

Відповідь на це може дати історія. Зразком нормального культурного розвитку може бути старовинна Греція. Недаром вона називається класичною країною. Греки не тільки залишили після себе незрівняні зразки високої творчості в галузі літератури, філософії, скульптури й архітектури, але й на своїому прикладі показали, якими шляхами має йти самий розвиток культури. Такими шляхами є пошана до своєї національністі гідності й своїх традицій і органічне засвоєння й перерібка кращих культурних здобутків інших народів. Греки безперечно багато взяли і від єгиптян, і від фінікійців; і від асирійців. Але основа культури у них завше залишалась своя, і чуже вони засвоїли й переробили так, що навіть досвідчений історик з великим трудом відрізняє в грецьких мітах, поемах, статуях, будинках—суть грецьке й зачленене.

Але історія знає й інші шляхи культурного розвитку народу, коли керівна верства його з презирством ставиться до національних традицій і трактує все своє, як щось нижче, коли критерієм всього стає мода.

Прикладом такого культурного розвитку народу може бути Росія 18-го сторіччя. Як відомо, реформи Петра були спрямовані на те, щоб раптом перетворити дiku, відсталу Росію на передову європейську країну, московські прикази перетворити на колегії європейського типу, бородатих бояр в довгополих шубах — в європейських вельмож у перуках і кафтанах, а товстивих бояринь і бояришень нарадити в

модне європейське вбрання і вивести на асамблеї.

Наслідки всього цього були дуже жалюгідні. Утворився великий розрив між дворянством і народними масами, які залишені без інтелігенції дичавіли, проймались ненавистю до верхівки, а все це кінець-кінцем утворило ґрунт для большевицької революції. Щодо боярства, то, відірвавшись від народу й надівши на себе перуки й кафтани, воно не стало культурнішим, навпаки, життя, погляди й побут його набули потворних форм. А що особливо треба підкреслити, так це моральний розклад його. Це відзначають і російські історики та письменники. Дуже цікаві з цього погляду твори Олексія Толстого, і між ними особливо нарис "День Петра" і комедія "Любов — книга золотая".

"Героїня" комедії — молода княгиня Серпуховська, не зносить звичайного життя в селі й хоче жити по-модному. Дворових селян і селянок вона перетворює в "німфів" і "сатирів" і наказує їм розважати її. Для неї, це вияв її європейськості.

В 19-ім столітті передова російська інтелігенція намагається стати на національний ґрунт. Пушкін учається у московських просфорниць російської мови, Грибоєдов висміює властиве російському дворянству малування всього французького. Розвивається російська література й мистецтво, зявляються твори всесвітньої вартості. Але глибокий розрив між народними масами та інтелігенцією залишається й надалі. Російська культура не має глибокого коріння в народі; російська інтелігенція залишається без національного ґрунту і тому легко піддається впливам лівих західних течій, іноді доволячи їх до абсурду. Так виник і російський нігілізм, що став за основу большевизму. З большевицької революції починається зворотний розвиток російської культури й політичного життя. Розбурхані большевиками народні маси вбивають більшість інтелігенції, безоглядно нищать культурні цінності, як будинки, музеї, памятники мистецтва, бо все

це було для них чуже і незрозуміле. Більшевики беруть "границі на замок". Росія відгороджується від Заходу залізною заслоною, як колись відгородився від решти світу Китай. Запозичене з Заходу гасло інтернаціоналізму замінюється на гасло російського патріотизму. Більшевики оголошують боротьбу проти "гнилого Заходу" й жорстоко переслідують всякі наслідування його. В новій формі оживає концепція монаха Філофея про Москву — третій Рим. Масам СССР всіма засобами прищіплюється думка, що російський народ покликаний насадити на цілому світі комуністичний рай. Більшевики готовуються до того, щоб кинути проти Заходу міліонні маси своїх нещасних, голодних й обдертих, обдурених брехливою пропагандою громадян. Готується третя світова війна, що може стати катастрофою для людства і для всесвітньої культури. Тому треба погодитись з В. Шубартом, що писав: "З часів Петра I російська культура розвивалася в чужих формах, що не вирости органічно з російської сутості, а були їй насильно навязані. Так виникло явище псевдоморфози культури. Наслідком був духовий розлам, що відзначений майже у всіх життєвих проявах останніх поколінь, та російська психічна хвороба, чиєю лихорадкою ("принаймні в кружний спосіб, через самооборону") охоплено тепер все населення земної кулі". Думки Шубарта набувають тим більшої ваги, що він дуже прихильно ставився до росіян.

Розвиток культурного життя українського народу в основному йшов здоровими шляхами. Не замикаючись в вузько-національних рямцях — Українці в 16-17-ім сторіччях органічно засвоювали здобутки західно-европейської культури, керуючись не модою, а реальними потребами свого культурного й політичного життя.

Таким же шляхом ішов і розвиток нашої літератури в 19-ім і початку 20-ім сторіччя, виразом чого було славетне гасло Шевченка: "І чужому научайтесь, і свого не цурайтесь". Саме Він своєю творчістю показав, як треба реалізувати це гасло. Відновляючи найкращі традиції козаччини і гетьманщини, стоячи на ґрунті національного українського світогляду, використовуючи поетичні форми народної української пісні — він ґрунтовно студіював західнє європейське мистецтво, літературу, істо-

рію, що й знайшло відбиток у його творах. З цього погляду особливо треба відзначити думки Шевченка про мистецтво, що вражають своєю сущільністю і глибиною і в багатьох твердженнях збігаються з думками славетних німецьких філософів Канта і Шелінга. Дорогою Шевченка йшов і другий геній українського народу Іван Франко і наша славетна поетка Леся Українка. Ішов нею і Борис Грінченко, імя якого дехто з "українських" письменників і літературних критиків, продовжуючи більшевицьку традицію вживав як синонім провінційної відсталості й примітивізму ("Грінченківщина"). Він зі своєю дружиною перекладав українською мовою найкращі твори нового європейського письменства і ширив їх серед українців. Мода у нас панувала переважно в галузі політичних течій, в наслідок чого ми маємо катастрофальний провал Визвольних Змагань 1917-1920 р.

Є небезпечні ознаки, що шляхом моди починає йти і наша література на еміграції, а слідом за нею можуть піти й моральні погляди та побут якоїсь частини наших емігрантів. Цьому сприяють самі умови нашого життя. Відрив від рідного краю, ненормальне життя в таборах, розрив між інтелігенцією, з одного боку, і робітниками та селянами з другого — все це утворює у нас ґрунт для панування "modi". Дехто з наших інтелігентів, як та княгиня з комедії "Любов — книга золотая", починають жити ефемерними думками і настроями, що свідчить про повний відрив їх від національної української стихії.

Почну з дрібниць. Подібно до того, як княгиня з комедії Толстого, називає свою дворову дівчину Соню Жанетою, а хлопця Мікиту "сатиром", так деякі наші письменники виводять у своїх оповіданнях українських хлопців з іменами Еней, Патрокл, Антей, Ахіл і т. ін. Як видно, українські імена, як Грицько, Степан, Петро, здаються їм занадто вульгарними. Це дрібниця, але — дуже характерна.

Значно серіозніші такі явища, як ігнорування літературних традицій, найяскравішими виразниками яких були Шевченко і Франко, і згідно яких письменник є перш за все борець за благо народа. З цим звязана гонитва за модними європейськими течіями, намагання безкритично засвоїти витворені іншими народами літературні стилі, замісць того, щоб, плекаю-

чи наші літературні традиції, засвоювати кращі здобутки чужих літератур, органічно перероблюючи їх, відповідно духовні нашого народу. Шляхом малування ніколи й нічого великого не творилося. Не створимо й ми цим шляхом великої української літератури. В скарбницю всесвітньої літератури входять лише оригінальні твори, що відбивають дух того чи іншого народу.

Навпаки, коли ми в нашій літературі дамо вирішальний голос тим українцям і неукраїнцям, яким від всього українського "дъюхтем пахне", які всяку спробу звязати нашу літературу з традиціями, трактують як "плужанщину" і "просвітянщину", то ми дійсно до того, що наша література буде нагадувати "німфу" Соню-Женету, із комедії Толстого.

А ще серіозніша справа нашої моралі. З цього погляду наш народ, не зважаючи на довготривале поневолення, стоїть на дуже високому рівні. Це визнавали, між іншим, всі чужинецькі мандрівники, що побували в Україні. Український народ утворив на ґрунті християнства, відповідно до своїх психічних властивостей, високий ідеал людини, що відбитий і в творах письменників княжого періоду, і в народній пісні, і в творах наших геніяльних поетів, як Шевченко і Франко (дивись "Захар Беркут"). і в творах письменників рядсвих як Кашенко. Особливою красою і навіть величністю відзначається ідеал української жінки. В ньому об'єднується і свідомість своєї гідності і скромність, чесність і вірність, твердість і лагідність, патріотизм, здібність до геройських вчинків, ніжність і гуманне ставлення до передбorenого ворога.

Але цей ідеал дуже не подобається деяким нашим письменникам, і вони хапаються за голови, коли хтось у 1949 р. (дійсно який жах;) згадує про цей ідеал. Натомісъ в своїх творах вони виводять, як героїнъ, повій, в яких немає не тільки нічого українського, а й людського, які без вагання, навіть з насолодою, вбивають беззахисних людей, і співають хуліганські російсько-большевицькі пісні. І таку мораль проповідують деякі наші письменники в 1945-1949 рр., коли все передове людство вба-

чає порятунок культури й цивілізації лише в християнстві.

Дуже загрозливі погляди деяких наших письменників і на статеву мораль. Тим часом, коли в українській народній пісні, в творах кращих українських і всесвітніх письменників, фізіологічні, тваринні елементи кохання, або зовсім не виступають, або стоять десь на задньому пляні, у деяких наших письменників вони стоять на першому пляні. Для них дівчата перш за все "солодкі"; вони ніби призначенні для того, щоб їх цілувати. А такий "писемник", як Ігор Костецький, цілі сторінки присвячує описам брудних, алькогольно-erotичних переживань, що свідчать про повний психічний розклад його героя. Ще добре, що твори Костецького та інших подібних до нього авторів, написані такою мовою, що нагадує писання психічно-хворих. (Повне порушення асоціацій, повна відсутність логіки, настирливі ідеї і т. ін.). Тому рідко хто читає їх і вплив їх на нашу молодь—невеликий. Значно небезпечніші ті письменники, що пишуть доброю літературною мовою, але вкладають у свої писання аморальний і навіть патологічний зміст.

І все це робиться тоді, коли український народ перебуває в стані вирішальної боротьби за своє існування, коли в Краю ллється річками кров борців за волю. І щоб вийти переможцем у тій боротьбі, потрібна висока ідейність, дух героїзму й саможертви. Такий дух підтримували серед українського народу в часи козацьких повстань старі кобзарі, прототипи нашого великого кобзаря Шевченка. В часи походів козаки рішуче утримувались від горілки, а тим більше від розпусти, бо все це розкладає військо. Як розповідають бійці УПА, що пробились до Німеччини, мораль високо стоїть тепер і серед повстанців, що геройчно боряться з большевиками.

А на еміграції деякі наші письменники, живучи в спокою, думають про щось інше. Одні з них пишуть такі твори, як "Божественна лжа", а другі славословлять такі писання і підносять їх на рівень літературних шедеврів. А все це вкупні взяті розкладає нашу еміграцію у найкритичніші моменти історії і підриває її сили.

Боротьба народів АБН-у на рідних землях з московсько-большевицьким імперіялізмом

ВІД РЕДАКЦІЇ "ВІСНИКА": Понижче передруковуємо допись командира УПА Е. Прірви про визвольну боротьбу народів поневолених большевицькою Москвою. Допись ілюстрована фактами, які доказують, що ідея фронту поневолених народів є випливом доцільності боротьби з бльшевицьким імперіялізмом і вона випливає з глибокого внутрішнього переконання поневолених народів, що лише спільними силами поневолених народів вдається повалити тюрму народів ССР і на її руїнах створити самостійне життя. Ілюстрації фактів спільної боротьби поневолених народів відносяться найбільше до боротьби на українських землях або в більшості з цією боротьбою звязані. Це тому, що вони базовані на власних спостереженнях і переживаннях Командира Е. Прірви та будучи найбільш живими, найкраще говорять самі за себе.

* * *

Боротьба поневолених народів за волю

Природним є явище, що кожний народ бореться за свою державу. Кожний народ робить це в глибокому переконанні, що лише в своїй самостійній державі є забезпеченою всі можливості не всесторонній розвиток народу і лише в своїй державі може бути правдива свобода і добробут.

Московський імперіялізм впродовж останніх століть мілітарною перевагою і терором підкорив собі цілий ряд свободолюбивих народів Східної Європи і Азії і розіскрав при помчі терору і насилия винищувати і денаціоналізувати цілі народи. Московському імперіялізму вдалося, здавалось, назавжди покорити намагання до волі частини поневолених народів. Але більшість народів царської Росії до останнього часу існування Росії вели поступово боротьбу за своє державне життя. Воно проявлялося різно, залежно від окупаційних умовин

і в усіх ділянках національного життя поодиноких народів. Свободолюбні народи, поневолені Москвою не хотіли покоритися московському імперіялізму і використовували всі можливості щоб створити свої самостійні держави. Одною з таких нагод була революція в 1917 році. Тоді поодинокі народи, поневолені Росією творять свої держави і починають заводити лад і порядок. В періоді революції пробуджуються до державного життя навіть ті народи, які, здавалося, вже раз назавжди підкорив собі московський імперіялізм. Однак на місці старого царського імперіялізму твориться новий—московсько-большевицький, який під покровом комуністичних ідей завойовує на ново поодинокі держави, які постали на руїнах московської держави, і новими ще грізнішими методами проводив дальнє винищенння народів. Новостворені держави потрактували новий наступ большевиків як наступ на свої національні права і завзято боронили своїх прав на державне життя. Большевики мілітарною перевагою і облудною пропагандою здушили самостійницькі змагання народів кожного зокрема і старалися знищити терором і насилиям всякий гін свободолюбивих народів жити самостійним державним життям. Лише прибалтійським народам і Польщі вдалося оборонити свою державність, а це в великий мірі тому, що большевики були звязані боротьбою з іншими волелюбними народами.

Впродовж цілого часу неволі народи, поневолені ССР, ведуть дальнє боротьбу за своє визволення. Большевицько-московський імперіялізм намагається насилиям і терором знищити всі прояви національного життя, заганяє свободолюбні народи в нову колгоспну панщину, нищить культуру поодиноких народів і старається виховувати ніби новий тип "советської людини", який би потім скорше підлягав денаціоналізації. Цією політикою хочуть створити большевики підложя до нової денаціоналізації, русифікації народів. Однак цього не вдається зробити кремлівським можновлад-

цям. Поневолені більшевицькою Росією народи дальше боронять свої права.

В другій світовій війні ростуть знову надії поневолених народів, що у вирі війни вдастся їм здобути собі свободу. Члени поодиноких поневолених більшевицькою Москвою народів не хочуть воювати за СССР, масово здаються в німецький полон, бо думають в цей спосіб спричинити скорший розвал СССР. Однак скоро переконуються, що німці такі самі імперіялісти, як і СССР. Починають шукати шляхів до визволення. Ще раз переконуються, що волі їм ніхто не дасть, а треба її війбороти собі самим. Сили поодиноких народів кожного зекрема є заслабі щоби це вдалося зробити власними силами, бо СССР чи інший імперіялізм може собі підкорити кожного з народів. Твориться думка, що боротися за своє визволення можна найкраще лише в тісному союзі і співпраці з боротьбою інших народів. Зорганізована спільна боротьба поневолених народів СССР буде найбільш реальною силою, яка доведе до розвалу СССР, і з якою мусітимуть числитися й інші великороджави. Ця ідея входить в основу Антибільшевицького Бльоку Народів.

* * *

УПА і боротьба поневолених народів

Творення Антибільшевицького Бльоку Народів

В період другої світової війни зродилася на українських землях Українська Повстанча Армія (УПА), яка повела збройну боротьбу спочатку з гітлерівськими, а пізніше й зі сталінськими загарбниками. УПА веде боротьбу за великі передові ідеї, які викристалізувалися в період пілпільно-революційної боротьби українського народу між двома світовими війнами. В цей період викристалізувалися високо-моральні кадри, які очолили боротьбу УПА і за якими пішли українські народні маси, для яких боротьба за своє визволення стала основною метою. УПА стала всенародною революційною армією українського народу, яка бореться за визволення мас українського народу з під більшевицького ярма, і також за волю інших народів, поневолених сталінським імперіялізмом. УПА виразно висунула потребу найтіснішої співпраці поодиноких поневолених СССР народів, бо лише спільною скоордини-

ованою діяльністю можна повалити ненависну сталінську імперію. Брак співпраці між народами, чи навіть якісь непорозуміння між ними є потрібні лише більшевикам, бо полегшують їм панувати над цими народами. Зате спільна боротьба поневолених народів завдасть сталінським імперіялістам найсильніший удар — і вона є найпевнішою запорукою розвалення сталінської імперії і визволення поневолених народів. УПА вважає, що лише система вільних національних держав гарантує всесторонній розвиток окремих народів, що лише така система забезпечить народи від поневолення одного народу другим, або жмінкою найбільших і найсильніших націй. Лише така система забезпечує можливості для справжньої співпраці між народами в політичній, економічній і культурній площині і лише така система ліквідує небезпеку війн і створює ґрунт для тривалого миру і справжньої дружби між народами. Тому УПА повела відповідну акцію для притягнення до спільної боротьби проти німецького і сталінського імперіялізмів всіх поневолених обома імперіялізмами народів. УПА станула на становищі, що справжнє і повне визволення народів може прийти тільки в наслідок повалення гітлерівського і сталінського імперіялізмів самим народом. Цю істину вона пропагандувала не тільки власному народові, але поширювала її серед усіх інших народів і одночасно проповідувала необхідність спільної боротьби проти гітлерівського і сталінського наїзника. На українських землях було в цей час дуже багато членів поневолених народів, чи то киненіх сюди в час окупації цих теренів, чи як поневолі забраних німцями до допоміжних німецьких відділів, призначених до виконування певних робіт (арбайтсбатальйони). Були тоді в Україні грузини, туркестанці, азербайджанці, народи Північного Кавказу, білоруси, козаки, вірмени, і ряд інших підбільшевицьких народів, були також т.зв. "союзники Німеччини" італійці, мадяри, словаки, хорвати, чи робітничі відділи зложежні з бельгійців, французів, голландців, сербів і інших, яких насильно загнано до німецької армії, чи на воєнні роботи. Деяких з них кинули німці в акцію проти нашого визвольного руху. УПА повела серед них ширшу пропагандивну акцію, щоб їх неутралізувати, чи втягнути до боротьби проти гітлерівського і сталінського

імперіялізмів, які поневолювали ці народи. Річ ясна, що заклики УПА знайшли дуже широкий відгук серед вояцтва чи робітництва цих народів. Вони падали на дуже придатний ґрунт. Бійцям поневолених народів СССР, чи гітлерівським імперіялізмом, що служили в цих національних бойових та робітничих одиницях, боротьба українського народу, поневоленого тими самими імперіялістами, була зрозумілою і близькою і вони скоро доходили до переконання, що їх місце в лавах УПА, в спільній боротьбі проти спільногого ворога, або бодай додержувати свою нейтральність до нашого визвольного руху і старатись нам помагати.

В літку 1943 р. до УПА вже перейшло багато членів, головно поневолених СССР, народів і згодом починають переходити цілі відділи то й батальйони. Командування УПА творить з різних національностей окремі відділи, які мають своїх командирів, свої пропорци, відзнаки командування. Так творяться національні відділи народів Туркестану — Азербайджану, Білорусів, Татарів, Грузинів, Північних Кавказців і Козаків. В бойових акціях проти ворога німців і большевиків вони виказались великою завзятістю і героїзмом. З відділами мадярів, яких кинуто для охорони голівних залізничних ліній а також і проти УПА, доходить скоро до порозуміння і навязання дружніх відносин. Рівно ж виказали велике зрозуміння для нашої боротьби частини зложені з італійців, словаків, хорватів і інших, прямо ніхто, крім німців, не дав себе втягнути в проти українську акцію.

В листопаді 1943 за ініціативою УПА скликано першу Конференцію Поневолених Народів, яка тривала від 1 до 22 листопада. Цю конференцію підготовляла спеціальна комісія, зложені з представників поневолених народів. В конференції взяли участь 39 делегатів від 13 народів — білоруського, грузинського, азербайджанського, вірменського, народів Північного Кавказу (осетині, черкеси, і кабардинці), народів Туркестану (казахи і узбеки), українського, татарського, башкірського, і чувахського. Конференція відбувалася на Волині, на території окупованій УПА. Напередодні початку праць конференції на околицю де мала відбуватися Конференція, напали німецькі поліційні відділи. Відбувся бій з німцями, в я-

кому брали участь також члени Конференції, а керував ним майор грузин.

У висліді праць Конференції створено Антибольшевицький Бльок Народів і опрацьовано "Постанови першої Конференції Поневолених Народів Східної Европи і Азії" і заклик "До поневолених народів". Постанови Першої Конференції від того часу стали програмою АБН і від цього часу всі народи Східної Европи і Азії вели боротьбу, згідно з постановами цієї Конференції.

Представники, які брали участь в Конференції, представляли справжні прагнення своїх народів: боротися проти гітлерівських і сталінських поневолювачів за своє національне і соціальне визволення, за право жити власним вільним життям, будувати самим своє незалежне життя в своїх незалежних державах у тісній дружбі зі всіма іншими народами. Конференція виробила ряд політичних і практичних організаційних постанов, для унапрямлення, закріплення і дальнього поширення боротьби поневолених народів СССР. В них зясовано дуже вичерпно політичне становище поневолених народів СССР, завдання народів, що стоять перед ними і перспективи їх боротьби.

В 1944 р. при відділах УПА в Карпатах боряться також відділи зложені з поневолених народів і доходить тут також до тісної співпраці з мадярською армією кинутою сюди німцями для підготовки окопів.

Після пересунення большевицько-німецького фронту на захід, терени діяння УПА опинилися під большевиками. Тоді відділи зложені з поневолених народів пішли рейдом в свої батьківщини, щоби там продовжувати боротьбу за визволення своєї батьківщини. В УПА залишилися лише тут і там сини цих народів, які не мали змоги зі своїми національними відділами відійти на рідні землі. Вони далі плече-оплече зі стрільцями УПА, боролися проти спільногого ворога. Пізніше до УПА долучувало ще більше, чи то дезертирів з червоної армії, чи вертаючих з Німеччини, але їх не було вже стільки, щоб творити окремі відділи. Гітлерівські і сталінські імперіялісти дуже тривожилися єднанням в боротьбі поневолених народів. Вони знали, що це є найповажніша сила, яка при відповідному розрості спричинить їх упадок, тому робили все можливе, щоб розбити спільний фронт поневолених народів. Однак і-

дея співпраці вже була так глибоко закорінена, серед народів, що імперіялістам цього досягнути не вдалося. Одні поляки, засліплени своїм імперіялізмом, виломилися з фронту поневолених народів і керовані своєю політичною верхівкою, не увійшли зразу до фронту поневолених народів. Однак це і для польського народу було такою самою конечністю, як і для інших народів і з бігом часу в 1944 році польський самостійницький рух під тиском своїх низів і народних мас співпрацює з нашим визвольним рухом.

Під впливом освідомляючої акції серед польського народу, підпілля і ВП, яку проводила УПА з рамени АБН і в своєму напрямі доказання конечності співпраці польського визвольного руху з такими рухами інших народів, щораз то більше польського населення і провідних людей позбуваються гоношеного до того часу їхніми політичними кругами польського імперіялізму і переконуються, що найправильніший шлях до волі є в спілці з іншими народами при пошануванні їхніх національних прав.

* * *

Червона армія

Коли червона армія, зłożена з різних національностей, які входили до складу СССР, зближалася до теренів діяння УПА, большевики розпочали широку пропагандивну кампанію, вживаючи наймерзотнішої брехні, направленої проти УПА. Вони наставляли червоноармійців, що УПА проти народу, що УПА вбиває червоноармійців, що УПА є в спільні з німцями і т. п., щоби недопустити до єднання червоноармійців з УПА, щоби червоноармійці не сприймали цих революційних пропагандивних ідей, які голосила УПА. Большевики старалися, наскільки лише було можливе, ізолювати червону армію від українського народу, який таож був носієм ідей УПА. Однак большевицьким загарбникам не вдалося сковати правди про УПА. Вона тисячами струмочків просувалася до червоноармійців, ворушила їхні серця і накипіле горе, відкривала їм очі, робила їх своїми приклонниками. Населення оповідало червоноармійцям про терор і варварство гітлерівців і таож про те, хто весь час разом з ним, хто боронив їх перед ворогом і кому воно допомагало. Населення оповідало таож

про боротьбу разом з УПА з відділів поневолених народів. Червоноармійці приходили до переконання, що боротьба АБН — це єдина правильна боротьба, це найкращий вихід для поневолених народів СССР.

УПА в свою чергу поширила серед червоноармійців величезну масу всякого роду листівок і закликів від АБН і УПА.

Ці відозви найбільш ядерно і чітко представляли хто є ворогом поневолених народів, який шлях поневолених народів і куди повинна бути звернена їхня боротьба-зброя. Виразними образами ставлено перед їх очима найцінніші вартості, за які йшов затяжний бій. Червоноармійці поодиноко і гуртками читали западливо листівки і кожне слово глибоко вкарбувувалось в їхні душі. Досі ніхто перед ними не ставив так ясно і послідовно цю правду, яку одні з них освідомили собі, а інші лише відчували. Ніхто з такою переконливістю не усував з перед їх очей туманної облуди, зручно створеної сталінською пропагандою. Летючки говорили до них мовою поневоленого народу, живими фактами советської дійсності з глибоким знанням цієї дійсності. Вони захоплювали їх патосом революційної боротьби і прогресивністю ідей. Така мова викликувала в червоноармійців довірю до УПА і віру в силу власного народу та потребу спільної боротьби.

В наслідок пропаганди, революційні настрої серед червоноармійців кріпали. Вони (ч.а.) не далися большевикам втягнути себе в боротьбу проти УПА, а що більше большевики, бачучи загрозу революти в самій ч.а., не дозволяють їй стикатися з населенням, тримають її в лісах, викидаючи з прифронтових полос населення, щоби воно не вносило революційних настроїв серед червоноармійців. Але це вже було запізно, бо кожний червоноармієць вже пройшов революцію своєї душі і опісля ідеї боротьби проти сталінського режиму заніс в найдальші закутини СССР.

Коли червоноармійці верталися з Німеччини, настрої серед них були ще більше революційні. Вони бачили на заході, як живуть народні маси в своїх державах і ще більше переконувалися в облуді сталінської пропаганди. Тепер вже відверто говорять проти большевиків, а стережуться лише енкаведистів, яких так багато в ч.а., остерігають перед енкаведистами таож населення. Дуже багато говорять, що

вже покінчили з гітлерівським імперіалізмом, а ще треба покінчти зі сталінським. Говорять що коли вернуться в свою батьківщину — обернуть зброю проти Сталіна.

Подаю кілька прикладів зі співпраці червоноармійців з УПА.

Зимою 1945-46 рр. під час облави на приєзілку Дубини-Сокальського повіту, Львівської області, один червоноармієць із Ордженікідзевського краю вивів, поміж енкаведівські застави українського повстанця.

Влітку 1945 р. в селі Павловичах-Грубешівського повіту, грузин—старший сержант ч.а. пізнає одного інваліда з УПА на Волині і під час рейду його відділу в батьківщину 1944 р. в лютому захворів і залишився на лікування в селян в полтавській області на Україні.

Пізніше знову дістаеться до ч.а. Він дав багато для УПА амуніції, гранат і дещо медикаментів. Говорив, що йому відомо з листів з дому, що в Грузії діють також партизанські загони і він хоче до них дістатися.

Вліті 1945 р. в селі Угринові двох червоноармійців залишають в селян автомат і амуніцію до автоматів і крісів, щоби це передати українським повстанцям.

На погран-заставі НКВД в Карові був сержант Микола (призвіща не пригадую), який в зимі з 1944 на 1945 р. навязав через селян звязок з УПА і впродовж 4 місяців стало повідомляв, коли НКВД буде робити облави на села. Весною 1945 р., здається НКВД це розшифрувало, бо Миколу арештували.

Подібних прикладів можна багато.

* * *

Боротьба поневолених народів проти СССР

На своєму бойовому шляху я пройшов велику частину українських земель, був в польських, білоруських, словацьких і чеських землях і зустрічався також із синами поневолених народів для скріплення співпраці з ними та піддергки їх в їхній боротбі, щоб наші і їхні визвольні сили ділилися спільним досвідом. Я особисто був в деяких рейдах, чи говорив з у-

часниками рейдів, або довідувався про рейди з офіційних комунікатів, УПА.

На білоруських землях я був у рейді 1947 р. на захід від міста Білостока (теперішня Польща). Це було в той час, коли білоруське населення виселили большевики в СССР. Виселення було примусове. В 1947 р. була на цих землях лише невелика частина білорусів, які, щоби залишилися на рідних землях, вдавали поляків. Рівно ж з білоруським населенням я зустрічався на Східній Прусії в околицях Кенігсбергу (Крулевець). Воно приїхало на Східню Прусію тому, щоб не іхати до СССР, в колгоспну пам'янину, у вірі, що в Польщі бодай ще деякий час можна зажити свободніше і уникнути матеріальних недостатків. Населення вірить, о скоро повернеться на свої рідні землі, що буде війна, в якій білоруський народ здобуде собі самостійність. Від білоруських селян я довідався, що під час виселення білорусів із східної частини білостоцького воєвідства діяли там їхні протибобольшевицькі відділи і боївки. Тоді були розкинуті летючки проти виселення і білоруське підпілля урядило кілька вдалих замахів на виселоючих офіцерів НКВД (зима 1944-45 рр.). Про діяльність білоруського визвольного руху в теперішній Польщі я читав в польських комуністичних газетах 1945 р. Там звичайно були вістки, про бої польських органів УБ з білоруськими повстанцями. Їм також закидала большевицька преса, що вони є співробітниками Гітлера.

1946 р. з наказу командування УПА-Захід, з нашого відтинку вислано звязок до білоруського визвольного руху в Польщі. Одна наша розвідчиця мала знайомого білоруського священика в східній частині білостоцького воєвідства, який по виселенні залишився ще в Польщі. Цей священик заявив, що білоруські повстанці відійшли пізною осінню 1945 в білоруські землі в СССР. Він передав нашій розвідчиці 2 летючки, видані білоруським визвольним рухом 1945 р. Заявив, що має відомості, що в околицях Біловецької Пущі зараз рейдує їхній відділ, але нам з ним звязатись не вдалося.

(Докінчення буде)

о. Дмитро Савка

В червневі роковини

(Академія з приводу проголошення Відновлення Самостійності Української Держави)

Село Полкині, повіт Ярослав, дня 1 липня, 1941 р. Ще наче вчера... Наче сон. Я був тоді душпастирем для воєнно-полонених в Ярославщині з осідком в селі Полкинях під Ярославом, в цих самих Полкинях, де перед віками таборували полки св. Володимира Великого, коли то Він мечем вирізував західні граници України, та на сторожі їх заструмив гордо Свій ЗНАК святий ТРИЗУБ, де то перед віками їздили на вправи побідоносні полки Ярослава Мудрого, коли то Він закріплював Свою владу на Західних Окраїнах Своєї Держави, будуючи город-кріпость, Ярослав, де то перед віками на проходи ходив Великий Гетьман, Богдан Хмельницький, будучи студентом Колегії О. Єзуїтів в Ярославі.

Була саме обідня пора. Спрагнений вісток, наставляю стрілку радіоприймача на Львів. На хвилях етеру несеться гомін:

"Слухайте, слухайте! Народні Збори, що відбулись дня 30 червня 1941 р. у Городі Льва, проголосили Відновлення Самостійності Української Держави. Прем'єром Уряду Української Самостійної Соборної Держави вибрано одноголосно Ярослава Стецька з осідком поки-що у Львові, доки Київ не буде вільний".

А відтак плинула по радіо радісна пісня гімну: "Ще не вмерла Україна"... "Не пора, не пора москалеві, ляхові служить"... і радісні слова Пастирського Послання Митрополита Кир Андрея, що полинули на хвилях етеру у світ:

"З волі Всемогучого й Всемилостивого Бога, в Тройці святій Єдиного зачалась нова епоха в житті Державної Соборної України. Народні Збори, що відбулись вчорашинього дня, ствердили й проголосили цю історичну подію. Позідомляючи Тебе, Український Народе, про таке вислухання наших, благальних молитов, взываю Тебе до вияву вдячності для Всешинього, вірности для Його Церкви й послуху для Влади. . . . Бог нехай благословить усі Твої праці, Український Народе й нехай дастъ усім нашим Провідникам святу Мудрість з Неба".

І це Відновлення Самостійності Української Держави в дні 30 червня 1941 у Городі-Льва

зачинає мережати нову, світлу картину в історії України. Цей Новий ВЕЛИКИЙ ЧЕРВЕНЬ записує сторінки історії "ВРЕМЕННИХ ДНІВ" кровю й залізом, створює український міт-легенду про ЗБРОЙНИЙ ЗРИВ НАЦІЇ, відгребує зі забуття КНЯЖИХ ДРУЖИННИКІВ, ХОРОБРИХ РУСИЧІВ, ОЧАЙДУШНИХ-НОВІТНІХ ЗАПОРІЖЦІВ-КОЗАКІВ, що в сталевих когортах УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ стають на прою з відвічним ворогом НАЦІЇ, обєдную усі шари УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ в КРАЮ під ОДНИМ ПРОВОДОМ, під одним кличем: ОДИН БОГ, ОДИН НАРОД, ОДНА УКРАЇНА!!!

І вже 9 літ минає від цієї радісної хвилини. Ізза воєнних дій на Рідних Землях, опинився я на Вільній Землі Вашингтона, в місті Ньюарку, Н. Дж.

З приводу цієї радісної хвилини заходжу на АКАДЕМІЮ до Української Централі при вулиці Віліям, ч. 180 в Ньюарку, Н. Дж., дня 10 липня, 1949 р.

Отвірається занавіса. На овіді сцени пишається картина кисті п. Ковалишина, що вміло змалював цю радісну хвилину 30 червня 1941 р. на полотні. На сцені репрезентативний хор ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ у народній ноші під батutoю п. Миколи Кормелюка. Наче в калейдископі чергуються точки програми:

П-і Зеновія Воробець співає Американський Гімн в супроводі фортепіану п-і М. Шумейко. З черги словом відкриває Академію п. Тома Рудий, голова Відділу ООЧСУ в Ньюарку, Н. Дж., а хор ООЧСУ грімко співає пісню "ЗА РІДНИЙ КРАЙ". Відтак п. В. Скасків виголошує змістовий, гарно опрацьований реферат, а малий "козак", Любко Кормелюк з діточим патосом деклямує вірш "ЛЮБІТЬ ДІТИ УКРАЇНУ". Після цього хор ООЧСУ співає пісню "ГЕЙ ЗА МОРЕМ", а панна Дота Кульчицька грімко деклямує вірш "СНИЛОСЬ МЕНІ". З черги являється на сцені квартет в особах: М. Кормелюк, Н. Басняк, Р. Наберіжний й Терлецький й співає мельодійно пісню "ОЙ ПУЩУ

Я КОНИЧЕНЬКА", а молодий пяніст-віртуоз грає на фортепіані "ТУРЕЦЬКИЙ МАРШ". Вічтак хор ООЧСУ співає пісню УПА "ЩО ТО ЗА ПРАПОР ЛОПОТИТЬ", а л. Н. Басняк декламує вірш "ЧЕРВНІВЕ СВЯТО". На сцені являється знову п-і З. Воробець і в супроводі фортепіану п-і М. Шумейко співає драматичним сопраном дві пісні: "СИНЯ ЧІЧКА" й "НЕМА В СВІТІ КРАЩИХ ХЛОПЦІВ".

По вичерпанні програми виходить на сцену військовим кроком Командир Рейдуючого Відділу УПА, п. Лев Футала й по військовому звітує про свої переживання в РЯДАХ УПА.

Гімном "Ще не мерла Україна" кінчиться це небуденне Свято. Піднесені на душі розходились домів.

Незабутні хвилини. Ще вчера... Наче сон.

Вшанування Річниці Червневих Роковин

За ініціативою Організації Оборони Чотирьох Свобід України дня 3 липня, 1949 р. відсвятковано в Клівленді 8-му річницю Відновлення Української Держави з 30 червня, 1941.

Заля Українського Народного Дому виповнилася українським громадянством Клівленду й околиці яке жваво проглядалось програмі. Свято відкрито американським гімном, що його відспівав мішаний хор укр. грек. кат. церкви під керівництвом дяковчителя п. Кнапа. По відспіванні американського гімну виступив новозорганізований п. Панасом при ООЧСУ мужеський хор, котрий відспівав "Не пора".

Треба зазначити, що оба хори виконали співові точки на високому рівні. Мішаний хор під керівництвом п. Кнапа гарно відспівав "Засяло сонце золоте", "Живи Україно", а також мужеський хор під керівництвом п. Панаса відспівав "Ми йдемо в бій", "Вже вечір вечоріє" (пісня УПА). Найбільше враження зробила на публіку сольо-співачка панна Віра, що прибула недавно з Європи та відспівала пару пісень при акомпаніменті панни Волянської. Максим Задойний відрецитував Маніфест з 1918 року і Акт відновлення проголошення самостійності 1941 р. Святочний реферат виголосив старшина Рейдуючого Відділу УПА, М. Білій; свою боєвою поставою і ораторським висловом порушив наскрізь душу кожного слухача. Вному рефераті він представив перебіг історичних подій від князя Олега, до Миколи Міхновського. Ідею Міхновського заналізував в деталях, стверджуючи, що за ту ідею віddали і віddаютъ свої буйні голови на вівтар батьківщини найкращі сини України.

По англійськи дав пояснення цього реферату

п. М. Задорецький. Декламацію "Народе мій" віддеклямувала панна Катря Жук. "Молитву Українського Революціонера" віддеклямував Евген Палка. Гарно віддеклямував 8-літній Ігор Городецький уривок "Свято в Чигирині" (Т. Шевченка).

Свято закінчено українським національним гімном.

З цеї нагоди зложили на допомогу УПА: В. Жук і Йосиф Мочковський по 5 дол.; В. Яків 3 дол.; по 2 дол.: М. Кнап, і С. Шмагала; по 1 дол.: П. Барилка, М. Потіхач, М. Король, О. Степаник, І. Лиза, М. Плебанська, М. Глович, К. Марціновська, М. Матіїшин, Д. Базник, С. Щирба, Я. Кравчук, М. Стефаник, В. Баaran, С. Бандура, Д. Давидович, А. Фетяк, Ю. Мохляч, І. Городинський, М. Пелєньо, В. Солук, М. Тригуляк, М. Карась, М. Шулєва, М. Пасьнак, І. Гель, Ф. Яким, Л. Котович, А. Палка, А. Задойна, С. Мартинюк, Ф. Ольховий, Д. Бачинський, І. Стольський, І. Войнерович, А. Дарків, Ф. Сербай, Р. Стакур, Я. Городицька, Г. Бабій, Т. Король, П. Колодка, Я. Балаш, Г. Швабуляк, Н. Карась, Г. Мльник, З. Палівода, Т. Бандура. Дрібними 50 центів. Разом 101.10 дол. Гроші переслано по призначенню.

В. Жук

"ВІСНИК"—ОРГАН ООЧСУ
видає Редакційна Колегія
Відповідальний редактор —
Ігнат М. Білинський

Адреса:

O. D. F. F. U.
P. O. Box 304, Cooper Station
New York 3, N. Y.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

В кожній українській хаті повинна знайтися ця найновіша
КНИГА ЗНАННЯ про УКРАЇНУ.

видає

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО
ІМ. ШЕВЧЕНКА

Вже появився 1-ий випуск
і розсилається передплат-
никам.

Умови передплати такі:
за всі 10 випусків до 1-го
жовтня, 18 дол.
в двох ратах 21 дол.
в місячних ратах по 2.50 дол.

Замовляти прохають на
адресу:
M. SHLEMKEWYCH
347 Grier Ave.
Elizabeth 2, N. J.
або у місцевих кольпортерів

Замовляйте в кольпортах і до передплати
“ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСНИК”

Ціна в Німеччині в коміс—4 нім. марки, при ви-
платі видавництву ЛНВ готівкою—3 н. м.
Ціна поза Німеччиною—1 amer. долар, або рів-
новартість у місцевій валюті.

Кольпортерам опуст 20 процент

Замовлення в Німеччині приймає видавництво
ЛНВ.—Адреса ЛНВ:

Verlag “Literaturno-Naukowyj Wisnyk”
Munchen 26, Schliessfach 32, Germany

Всі інформації подає та приймає замовлення :
вплати заступник видавництва ЛНВ в ЗДА:
п. МИКОЛА КЛИМИШИН
P. O. Box 141, Hamtramck 12, Mich.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ “ВІСНИКА” В ЗДА. І КАНАДІ

Передплата на рік	\$3.00
Передплата на півроку	1.50
Ціна окремого примірника	25
Передплата для Канади на рік	3.50

Всі передплати, зокрема з Канади, треба
надсилати грошевим переказом (моней ордер),
або в звичайних листах, на адресу адміністра-
ції журналу.

Банкові чеки та грошеві перекази треба ви-
повнювати на адресу:

“V I S N Y K”
P. O. Box 304, Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Про всякі зміни адреси прохаемо негайно
повідомляти адміністрацію, рівночасно подаю-
чи і свою дотеперішню стару адресу.

Адміністрація.